Med den nuværende politik mener Rådet, at de offentlige finanser i Luxembourg er godt rustede til at kunne klare de forventede omkostninger forbundet med befolkningens stigende gennemsnitsalder. Rådet noterer sig imidlertid, at vurderingen af holdbarheden i de offentlige finanser er meget følsom over for udviklingen i antallet af grænsearbejdere. Rådet mener, at tilsagnet om at fastholde en budgetsaldo i balance i de kommende år må betragtes som et passende tilsagn i lyset af de forventede budgetmæssige konsekvenser af befolkningens aldring, og det glæder sig over bestræbelserne på at gøre private pensionsordninger mere attraktive.

RÅDETS UDTALELSE

af 7. marts 2003

om Portugals opdaterede stabilitetsprogram, 2003-2006

(2003/C 64/02)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab,

under henvisning til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker [1], særlig artikel 5, stk. 3,

under henvisning til Kommissionens henstilling,

efter høring af Det Økonomiske og Finansielle Udvalg —

AFGIVET FØLGENDE UDTALELSE:

Den 7. marts 2003 gennemgik Rådet Portugals opdaterede stabilitetsprogram, der dækker perioden 2003-2006. Ifølge det opdaterede program forventes der en støt forbedring af de offentlige finanser, nemlig fra et underskud på 2,8 % af BNP i 2002 til et underskud på 0,5 % af BNP i 2006. Den offentlige bruttogæld forventes at falde fra 58,8 % af BNP i 2002 til 52,7 % af BNP i 2006.

Rådet noterer sig, at det opdaterede program i det store og hele lever op til den ajourførte »adfærdskodeks for stabilitets- og konvergensprogrammernes indhold og form«. Det opdaterede program blev vedtaget af regeringen den 20. december og forelagt parlamentet. Efter at parlamentet havde behandlet programmet, blev det i begyndelsen af januar godkendt med et stort flertal af parlamentets medlemmer, herunder medlemmerne fra det største oppositionsparti. Det opdaterede program blev derefter formelt forelagt Kommissionen. De portugisiske myndigheder har således overholdt det tilsagn, der blev afgivet til Rådet den 5. november i forlængelse af den henstilling, der blev rettet til Portugal i henhold til traktatens artikel 104, stk. 7, nemlig at de ville forelægge et opdateret stabilitetsprogram inden udgangen af 2002. Rådet finder, at de økonomiske politikker, således som de afspejler sig i de foranstaltninger, der planlægges gennemført i henhold til det opdaterede program, stort set er i overensstemmelse med de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer for 2002.

Det makroøkonomiske scenario i opdateringen udviser en mindre stigning i BNP-væksten til 1,3 % af BNP i 2003 (fra en estimeret vækstrate på 0,7 % i 2002), hvilket forekommer ret optimistisk i lyset af de seneste tilgængelige oplysninger, der peger i retning af et yderligere fald i den økonomiske aktivitet i anden halvdel af 2002. For perioden 2004-2006 forekommer programmets makroøkonomiske scenario mere plausibelt for så vidt angår det økonomiske vækstempo (en gennemsnitlig vækst på tæt ved 3 % om året). De planlagte strukturreformer bør sikre en gavnlig udvikling på udbudssiden, således at økonomien bliver mere eksportdrevet.

Rådet mener, at det er særdeles vigtigt for Portugal at styrke landets konkurrenceevne over for udlandet i lyset af inflationsniveauet og udviklingen i reallønnen i de senere år. Med henblik herpå er der navnlig behov for at sikre løntilbageholdenhed og en vedvarende stigning i produktiviteten, også som en måde til at sikre en nedgang i inflationen. I denne forbindelse glæder Rådet sig over regeringens retningslinje om fra 2003 at benytte den beregnede gennemsnitsinflation for euroområdet som benchmark i forbindelse med lønforhandlingerne samt en fastfrysning af de fleste lønninger inden for den offentlige sektor i 2003. Denne sidstnævnte foranstaltning kan forventes at få en gunstig afsmittende virkning på udviklingen inden for den private sektor.

På baggrund af et offentligt underskud i Portugal på 4,1 % af BNP i 2001 vedtog Rådet den 5. november 2002 en beslutning om, at der forekom et uforholdsmæssigt stort underskud i Portugal, og det rettede en henstilling til Portugal i henhold til traktatens artikel 104, stk. 7. I henhold til denne henstilling blev de portugisiske myndigheder kraftigt opfordret til:

i) med beslutsomhed at gennemføre deres budgetplaner for 2002 med det formål at reducere underskuddet i 2002 til 2,8 % af BNP. Rådet gav den portugisiske regering en frist til den 31. december 2002 til at træffe alle de fornødne foranstaltninger med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort underskud til ophør

ii) at vedtage og iværksætte de nødvendige budgetforanstaltninger for at sikre, at underskuddet i 2003 reduceres yderligere til klart under 3 % af BNP, og at den offentlige gældskvote holdes under referenceværdien på 60 % af BNP.

[1] EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

Rådet noterer sig med tilfredshed, at i henhold til de foreløbige tal er det offentlige underskud blevet reduceret til under 3 % af BNP i 2002, trods en svagere vækst end forventet. Rådet anerkender den portugisiske regerings beslutsomhed i dens bestræbelser på at konsolidere budgettet. Budgetudviklingen i resten af 2002 blev mindre gunstig end forventet i det ændringsbudget, der blev vedtaget i juni måned, hovedsagelig som følge af en yderligere svækkelse af den økonomiske aktivitet, men også fordi indtægterne fra salget af statsejede ejendomme blev mindre end forventet. Som en konsekvens heraf og med henblik på at reducere underskuddet i overensstemmelse med henstillingen fra Rådet traf de portugisiske myndigheder en række engangsforanstaltninger ved årets slutning, som tilsammen skønnes at have genereret ekstraindtægter på omkring 1,5 % af BNP.

Rådet noterer sig, at der fortsat vil skulle gøres en betydelig indsats i 2003 for at nå underskudsmålet på 2,4 % af BNP og bringe underskuddet ind på en nedadgående bane. Navnlig to faktorer vil være afgørende i denne henseende. For det første tyder de seneste økonomiske data, der bekræfter den markante nedgang i den økonomiske aktivitet i anden halvdel af 2002, på, at programmets antagelse om en BNP-vækst på 1,25 % i 2003 er noget optimistisk, så der kan blive behov for yderligere finanspolitiske stramninger. For det andet kan supplerende foranstaltninger, der skal træffes i 2003, vise sig at være nødvendige, efterhånden som engangsforanstaltningernes gunstige effekt aftager. Rådet henstiller derfor til de portugisiske myndigheder, at de sikrer, at underskuddet forbliver klart under 3 % af BNP i 2003. En varig korrektion af ubalancen på budgettet skulle bidrage til at genskabe den økonomiske tillid. Rådet er desuden af den opfattelse, at en tidlig og beslutsom gennemførelse af det omfattende og ambitiøse strukturreformprogram, der er beskrevet i opdateringen af stabilitetsprogrammet, vil styrke tilliden og fremskynde et økonomisk opsving.

Rådet anerkender den forventede forbedring af den underliggende saldo med mere end 0,5 % BNP om året, som vil bringe det underliggende underskud ned fra de omkring 3,5 % af BNP i 2002 og resultere i en budgetsaldo, der ligger tæt på balance i 2005, hvilket vil være helt i overensstemmelse med de tilsagn, som Portugal gav i den henstilling, som Rådet vedtog den 5. november 2002. I 2003 vil det underliggende underskud blive forbedret med omkring to procentpoint af BNP, da der det år er behov for en særlig indsats for at kompensere for de engangsforanstaltninger, der blev truffet i 2002. Konsolideringsstrategien er derfor især koncentreret omkring periodens første år, og den er i overensstemmelse med stabilitets- og vækstpagten.

Rådet noterer sig også med tilfredshed, at den valgte konsolideringsstrategi hovedsagelig bygger på en begrænsning af de offentlige udgifter, bl.a. gennem en bedre styring af de offentlige lønudgifter og gennem det omfattende strukturreformprogram. Denne strategi er i overensstemmelse med de generelle henstillinger i de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer. Rådet opfordrer indtrængende de portugisiske myndigheder til at sikre, at gennemførelsen af denne strategi opvejer det indtægtstab, der vil følge af den bebudede indfasning af en betydelig nedsættelse af selskabsbeskatningen og derved resulterer i en underliggende budgetsaldo, der ligger tæt på balance ved periodens udgang. I denne forbindelse gør Rådet opmærksom på de potentielle finanspolitiske risici, der er forbundet med en betydelig skattenedsættelse, der ikke matches af en stram offentlig udgiftskontrol, der kan lettes ved at gennemføre udgiftslofter. En følsomhedsanalyse viser, at hvis det lavvækstscenario, der skildres i opdateringen, bliver til virkelighed, vil der være risiko for en betydelig forværring af den faktiske saldo, medmindre der træffes kompenserende diskretionære foranstaltninger. Ydermere bekræfter Rådet, at det tilsagn, de portugisiske myndigheder har givet, om at forbedre indsamlingen af offentlige data er nøglen til at sikre en effektiv budgetovervågning.

Rådet noterer sig, at skønt den offentlige gældskvote fortsat ligger under referenceværdien på 60 % af BNP, er den vokset de seneste år. Rådet glæder sig over, at de portugisiske myndigheder agter at reducere gældskvoten til 52,7 % af BNP senest i 2006 og dermed standse den kraftige forværring, der forekom mellem 2000 og 2002. Gældskvoten vil blive mindsket over programperioden gennem en gradvis forbedring af det primære overskud og takket være det forhold, at der ikke forventes nogen større finansielle operationer i de kommende år.

Med de nuværende politikker kan det ikke udelukkes, at der kan opstå en situation med uholdbarhed i de offentlige finanser i lyset af befolkningens stigende gennemsnitsalder. Hvis nedbringelsen af gælden skal yde et væsentligt bidrag til finansieringen af budgetudgifter til den aldrende befolkning, er det helt nødvendigt, at der opnås budgetmæssig balance i 2006; dette bør indgå i en ambitiøs trestrenget strategi for, hvordan de langsigtede budgetmæssige følger af aldring kan klares, og kan muligvis medføre, at der må køres med overskud. Sunde offentlige finanser på langt sigt vil gøre det muligt at opnå en betydelig nedbringelse af gældskvoten, inden de budgetmæssige virkninger af den aldrende befolkning slår igennem. Derfor er en beslutsom gennemførelse af strukturreformer for at bremse vækstdynamikken i de udgifter, der er forbundet med befolkningens aldring, udvide skattegrundlaget og styrke økonomiens samlede vækstpotentiel, nødvendig for at opnå stabilitet på lang sigt.